

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сімнадцята

Стенограма пленарного засідання

22 листопада 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сімнадцята

Стенограма пленарного засідання

22 листопада 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 22 листопада 2023 року)

Частина сімнадцята

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...7
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України та продовженням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)»	...7
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні»	...8
Прийняття рішення про запрошення керівників парламентів та інших офіційних представників іноземних держав на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України та надання їм слова для виступів	...15
Усунення редакційних неточностей у тексті прийнятого Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності»	...15
Прийняття постанов Верховної Ради України: «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 листопада 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в оборонно-промисловій сфері»	...16

«Про передачу окремого майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, до сфери управління Міністерства оборони України»	...18
«Про Звернення Верховної Ради України до новообраних Сейму і Сенату Республіки Польща щодо продовження плідної подальшої співпраці між народами Польщі та України»	...19
«Про здійснення начальником Наталинської сільської військової адміністрації Красноградського району Харківської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України Про правовий «режим воєнного стану»	...23
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про застосування англійської мови в Україні»	...24
Внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань	...31
Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» щодо соціальних нормативів у сфері культури	...36
Внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою забезпечення прав учасників війни на біологічне посттравматичне батьківство/материнство	...37
Внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків»	...38
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...40
Внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг	...41

Закону України «Про поштовий зв'язок» (щодо врегулювання питання випуску цифрової марки)»	...49
Закону України «Про поштовий зв'язок»	...49
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства у сфері електронних комунікацій»	...50

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
22 листопада 2023 року, 10 година 12 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на робочому місці кожного з вас.

Шановні колеги, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, минає 21 місяць, як Україна чинить рішучий опір повномасштабній неспровокованій агресії російської федерації. Від імені українського парламенту висловлюємо слова щирої вдячності всім, хто боронить зі зброєю в руках нашу державу, хто невпинно працює та наближає нашу перемогу.

Шановні колеги, прошу вшанувати пам'ять наших захисників і захисниць, полеглих за свободу, незалежність, територіальну цілісність Української держави, усіх жертв агресії держави-терориста хвилиною мовчання.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, сьогодні день народження нашого колеги народного депутата України Сергія Валерійовича Колебошина, фракція «Слуга народу». Давайте його привітаємо і побажаємо міцного здоров'я, наснаги та якнайшвидшої перемоги України *(Оплески)*.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло. Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 194.

Проголосували: за – 194, проти – 6, утрималися – 1. Усе, як завжди.

Шановні колеги, я перепрошую, надійшла заява від фракції політичної партії «Слуга народу» і депутатської групи «Партія «За майбутнє» з проханням про перерву. Давайте через 25-30 хвилин ми розпочнемо нашу роботу. Дуже прошу народних депутатів після перерви зайняти свої робочі місця, ми одразу почнемо з голосування.

(Після перерви)

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Запросіть, будь ласка, колег до залу. Прошу займати робочі місця, повертаємося до активної і продуктивної роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу займати свої робочі місця. Перерву завершено.

Прошу запросити народних депутатів до залу, продовжуємо наше засідання.

Шановні народні депутати, будь ласка, займіть свої робочі місця.

Вельмишановні колеги, ще раз звертаюся до всіх із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформацію щодо перебігу пленарного засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні друзі, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам наданий. Ми розпочали розглядати законопроект [№ 8329](#) і завершили нашу роботу на тому, що всі фракції виступили.

На трибуну запрошується Галина Олегівна.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця, щоб я бачив кількість людей, які зараз знаходяться в залі. Тому що, підкреслюю, ми одразу переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої робочі місця.

Представники усіх депутатських фракцій і груп виступили. Єдине, минулого разу Григорій Миколайович Мамка просив надати йому 1 хвилину для виступу, і одразу будемо голосувати за законопроект.

Григорію Миколайовичу, ви є? Народний депутат Мамка в залі? Добре.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця, переходимо до голосування. Будь ласка, швидше готуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)» (№ 8329) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, є пропозиція комітету не скоротити, а навпаки, продовжити наполовину строки подачі пропозицій і поправок для підготовки законопроекту до другого читання.

Ставлю на голосування пропозицію про продовження наполовину строків подачі поправок і пропозицій. Прошу народних депутатів голосувати за цю пропозицію.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Дякую.

Наступне питання – проект Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні» ([№ 10275](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 285.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, сьогодні на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися, що кожна депутатська фракція чи група виступить з приводу Голодомору по 2 хвилини.

Олександр Сергійовичу, будь ласка.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, для доповіді від авторів запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олександрович Стефанчук.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сьогодні ми перебуваємо напередодні дуже страшної річниці, яка насувається на Україну. Рівно 90 років тому сталінський режим зробив все, щоб винищити, здійснити акт геноциду українського народу. Цей Голодомор був свідомим актом геноциду, жертвами якого стали мільйони українців. Це була одна з найбільших людських катастроф ХХ сторіччя.

Але Голодомор – це не просто трагедія для України, це злочин проти нашого народу, це попередження, що станеться, якщо ми втратимо свободу. І сьогодні росія демонструє те саме ставлення, вона намагається використовувати голод як зброю у війні.

Шановні колеги, багато країн визнали Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу і цей процес триває. Сьогодні я хочу подякувати парламентам Австралії, Бельгії, Болгарії, Екватору, Естонії, Грузії, Ірландії, Ісландії, Канади, Колумбії, Латвії, Литві, Люксембургу, Мексики, Молдови, Нідерландів, Парагваю, Перу, Польщі, Португалії, Словаччини, Словенії, США, Угорщини, Німеччини, Франції, Хорватії, Чехії, а також Балтійській асамблеї Європейського парламенту і Парламентській асамблеї Ради Європи за такі рішення, за солідарність. Вважаю, що ми повинні сьогодні прийняти цей проект постанови, щоб увесь світ знав, що такий злочин має бути покараний, що геноцид українського народу – це жахлива історія людства.

Тому прошу підтримати цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для співдоповіді запрошується заступниця голови комітету, голова підкомітету з питань інформаційної політики та європейської інтеграції Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенія Михайлівна Кравчук. Будь ласка.

КРАВЧУК Є.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, у 1932-1933 роках в Україні комуністичний тоталітарний режим спланував та реалізував величезний жахливий злочин – геноцид українського народу, внаслідок чого мільйони українців загинули повільною і болісною смертю. Про такі події прийнято казати «Ніколи знову!», але росія хоче це повторити прямо зараз. Вони хочуть грати в ці голодні ігри з усім світом, хочуть знищити українську національну ідентичність, навмисно таргетують і крадуть наше зерно сьогодні, у ХХІ столітті.

Саме тому дуже важливо дати чіткий сигнал усім державам і режимам, які хочуть вдатися до нових актів геноциду, що в сучасному світі цього ніхто більше не толеруватиме.

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики на своєму засіданні 22 листопада 2023 року розглянув проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні» (№ 10275). За результатами розгляду комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України проект постанови № 10275 прийняти за основу та в цілому.

Колеги, давайте, дійсно, подякуємо усім парламентам, усім міжнародним організаціям, які визнали Голодомор 1932-1933 років злочином геноциду українського народу. Прошу підтримати.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми домовилися надати кожній депутатській фракції і групі по 2 хвилини на виступ. Тому прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Володимиру В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Убивство голодом мільйонів українців було лише частиною геноцидного плану росії. Іншими складовими було витерти цей злочин з пам'яті українців, і зробити так, щоб світ ніколи не дізнався про нього.

Ті часи не провалилися. Українці зберегли пам'ять спочатку в діаспорі, потім про Голодомор почали говорити і в Україні. Саме правда про злочин стала однією з причин, яка розвалила злочинний комуністичний тоталітарний режим. Пам'ять про Голодомор робить нас сильнішими. Дитячі руки, які двадцять років тому стискали свічку пам'яті, сьогодні стискають автомат, щоб «Ніколи знову!». Росія розуміє: ця пам'ять робить нас українцями, тому докладає і докладає максимум зусиль, щоб спинити поширення правди про Голодомор в Україні – тут вона зазнала цілковитої поразки, і про Голодомор у світі – тут наша боротьба триває.

Голодомор геноцидом визнали 34 країни, половина з яких зробила це після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році. Нинішні злочини росії допомагають зрозуміти її злочинні дії у минулому і, навпаки, злочини минулого показують коріння нинішньої геноцидної політики російського імперіалізму. Росія сьогодні вбиває нас ракетами і кулями, тому що знову не може застосувати голод як зброю проти нас, тому що проти неї нині не розрізнені вияви протесту, як це було у 30-х роках минулого століття, а потужні Збройні Сили України.

Ми переможемо, тому що пам'ятаємо про Голодомор, пам'ятаємо, що ми сильні. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Арешонков Володимир Юрійович, депутатська група «Довіра». Я так розумію, передає слово Павлу Андрійовичу.

Бакунець Павло Андрійович. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). «Населення вмирає голодовою смертю. Побудована на обмані людоїдна система більшовиків доводить недавно багатий край до повної руїни. Україна в передсмертних судорогах», – саме такі слова написав до всього світу голос великої України праведний Митрополит Андрей Шептицький, висловлюючи реальну ситуацію, що відбувалася в нашій країні влітку 1933 року. Саме тоді, лише завдяки небагатьом свідченням і можливостям передати всьому світу справжню інформацію, люди на інших теренах дізнавалися про цей найстрашніший злочин, який совети намагалися всіляко приховати, адже вони використовували найжорстокіший метод розправи – вбивство людини через голод, щоб упокорити нескорені серця наших прадітів, прапрадітів, які хотіли мати свою українську державу на своїх історичних територіях.

Саме це ми спостерігаємо й сьогодні, у 90-ті роковини Голодомору – великого геноциду українського народу, коли цей кремлівський режим і надалі, використовуючи різні методи недопущення експорту зерна, знищення українського врожаю, хоче повпливати на прагнення нескорених українців мати свою вільну, незалежну проєвропейську...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Павленку Юрію Олексійовичу, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, шановні колеги, шановний український народе! Сьогодні, напередодні 90-ї річниці Голодомору – геноциду українського народу, ми вшановуємо насамперед пам'ять мільйонів українців, які стали жертвами

голоду, штучно створеного сталінським, радянським, російським режимом проти української нації, щоб не дати можливості створити повноцінну Українську державу, щоб знищити народ, який ще 100 років тому чітко заявив про свою державність, про своє право мати самостійну незалежну європейську державу. Дев'яносто років намагалися знищити пам'ять українців. Нещодавно в цьому залі ще тривали дискусії: був Голодомор актом геноциду українського народу чи ні.

Сьогодні в українському суспільстві не ведеться жодної дискусії щодо того, хто і з якою метою вчиняв штучний голод, здійснював геноцид нашої нації. Саме 24 лютого вкотре підтвердило прагнення російського злочинного режиму знищити, не дати можливості розвиватися українській нації. Сьогодні як ніколи ми, пам'ятаючи ті страшні події 90-річної давнини, повинні згуртуватися, об'єднатися, не дати змоги росіянам знову знищити нашу державу, нашу націю, дати відсіч і перемогти, щоб створити успішну європейську незалежну Українську державу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Аліксійчуку Олександровичу Васильовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

АЛІКСІЙЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Колеги, сьогодні ми маємо 90-ті роковини Голодомору українського народу – злочину російської імперії, московської орди, яка через силу, через зброю, через вбивства, через знищення самоідентичності нашої нації упродовж кількох поколінь намагається знищити українців.

Сьогодні ми як ніколи єдині. Сьогодні ми як ніколи розуміємо, що наше завдання номер один – це не просто відбити і вистояти, а знищити нашого ворога, знищити ту недодержаву, яка утворилася на сході європейського континенту. І сьогодні ми бачимо, що світ стоїть пліч-о-пліч з нами, і ми віримо в нашу перемогу, тому повинні сьогодні пам'ятаючи про всіх тих мільйони українців, які були знищені російською ордою.

Ми повинні пам'ятати, що Москва, чи біла, чи червона – це все одно для нас ворог, і вона має бути знищена незалежно від того, хто і як про неї думає, у тому числі, на жаль, і присутні в цьому залі, приховуючи своє справжнє обличчя, свої справжні наміри, ховаючись за патріотизмом.

Тому пам'ятаймо про наших предків, про тих українців, які були знищені, закатовані й вбиті російською імперією – московською ордою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Юрчишину Ярославу Романовичу, фракція політичної партії «Голос».

Піпа Ніна Романівна. Будь ласка.

ПША Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Добрий день, шановні колеги! Добрий день, дорогі українці! Коли ми говоримо про Голодомор, ми думаємо про біль, а я насамперед хочу сказати про силу. Про силу відродитися після такого геноциду, про силу давати відсіч тим, хто робив цей Голодомор, про силу, яка нас застала боротися під час Другої світової війни і наймасовіше покласти свої життя за свободу у світі. Маючи такого сусіда, ми знову це мусимо проживати і знаходити в собі сили відвоювати. Те, що сьогодні ще не всі країни визнали Голодомор актом геноциду, не вкладається в голову, оскільки ми вже знаємо стільки прикладів масового знищення саме українського населення. І сьогодні 90-ті роковини.

Ми однозначно підтримуємо цей проект постанови, проте закликаю і прошу кожного – і українську діаспору, і вас, коли ви їздите в міжнародні відрядження, надавати цьому важливого значення. Бо той, хто може аж після 90 років принаймні визнати Голодомор злочином геноциду, зможе допомагати нам цього самого ворога – росію привести до Міжнародного військового трибуналу, на який вони давно заслуговують, з часу цього ж Голодомору. Тому, коли ми проговорюємо про такі речі і оскільки ми сьогодні є фронтиром і захистом Європи та світу, нам необхідно, щоб кожна країна визнала Голодомор актом геноциду. Бо, на жаль, далеко не кожна країна це зробила, навіть з-поміж сусідніх країн Європи.

Тож сили кожному з нас, перемоги країні, яка має найбільшу у світі площу чорноземів і мусила голодувати, хотіла працювати, але не могла користуватися з того, що виробила. Тобто, щоб у нас відбулися такі зміни, кожному з нас, українській діаспорі, кожному українцю і кожному народному депутату України потрібно ще дуже...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Наливайченку Валентину Олександровичу, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні пані та панове, дорогий український народ! Немає в Україні сім'ї, яка не знала б чи не пам'ятала б про Голодомор – геноцид на українській землі. 90 років ми говоримо лише про безпосередній злочин злочинів – геноцид, а до цього – знищили українських священників. Знаєте, що знаходилося в розсекречених архівах протоколів обшуку українських священників, які ми оцифрували і оприлюднили? Єдине, що знаходили енкаведисти, – це хрестик з білого металу. Це те, з чим українці виживали і вижили. Але ми перші засудили злочин геноциду на нашій землі, і це сталося тут, в Україні, у січні 2009 року. Ми як держава – член ООН застосували на нашій території конвенції ООН щодо злочинів геноциду і щодо незастосування строків давності до злочинів.

Тож зараз, під час російської агресії, настав час звернутися до кожної нації, до кожної людини на планеті із закликом підтримати нас і створити міжнародний трибунал щодо злочинів геноциду російської федерації. Тому що насильницьке вивезення і викрадення дітей – це геноцид. Тортури в херсонських катівнях – це геноцид, у харківських, ізюмських і так далі катівнях, що влаштували спецслужби росії і російські війська у Бучі, Харкові і Херсоні, – це також геноцид сьогодні на нашій землі.

Ми переможемо! Людство переможе! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається Приходько Наталії Ігорівні, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ПРИХОДЬКО Н.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Дмитруку Артему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артем Дмитрук. Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановний пане Голово! Український народ за останні 100 років пережив не один Голодомор, а три голодомори: 1921-1923 років, 1932-1933 років та 1946-1947 років. Найгірше у цій ситуації, що голод використовується як зброя, як спосіб знищення української нації. Чим далі історики отримують доступ до архівних документів, тим жахливіша вимальовується картина. Лише Голодомор 1932-1933 років забрав життя мільйонів жителів України. Нинішня росія, як і тодішня радянська влада, робить все, аби на повну використати голод як зброю. Атаки на українську продовольчу інфраструктуру, грабунок українського зерна та сільгосптехніки, мінування українських територій, підриг Каховської ГЕС, знущання над українськими полоненими – все це елементи одного пазла.

Ми вдячні країнам, які продовжують визнавати Голодомор 1932-1933 років злочином геноциду українського народу. Водночас закликаємо взяти уроки історії та не замовчувати правди щодо тих подій, які відбуваються просто зараз.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує відповідний проект Заяви Верховної Ради України у зв'язку із роковинами Голодомору.

Україна переможе!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця. Усі представники депутатських фракцій і груп виступили? Більше ніхто не наполягає на виступі? Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні» ([№ 10275](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, не розходьтєся, будь ласка, тому що сьогодні – це лише початок цих роковин, далі ще будуть події, присвячені ним. Тому вноситься пропозиція щодо запрошення гостей іноземних держав, у тому числі й керівників парламентів, з наданням їм слова для виступів на наступній частині продовження триваючого пленарного засідання Верховної Ради України.

Відповідно до частини третьої статті 6 та частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про запрошення гостей іноземних держав, у тому числі керівників парламентів, на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України з наданням їм слова для виступів. Прошу проголосувати за це рішення.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступне питання без обговорення. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів запропонував усунути редакційні неточності в тексті прийнятого Верховною Радою України 8 листопада 2023 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності» (проект [№ 9111](#)). Під час підготовки тексту прийнятого закону на підпис в окремих його положеннях виявилися редакційні неточності. Рішенням комітету (протокол № 168) пропозиція щодо усунення редакційних неточностей була підтримана.

У зв'язку з цим відповідно до статті 131 Регламенту Верховної Ради України на розгляд Верховної Ради України вноситься пропозиція щодо усунення в цьому законі редакційних неточностей, відповідні матеріали вам було надано. Згідно з частиною четвертою статті 131 Регламенту Верховної Ради обговорення питання не проводиться. Тому переходимо до голосування.

Відповідно до статті 131 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію щодо усунення редакційних неточностей у тексті прийнятого Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо ввезення, обліку, розподілу гуманітарної допомоги, особливостей оподаткування відповідних операцій та подання звітності» (проект № 9111). Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

Розгляд питання завершено.

Шановні колеги, наступне питання – проект Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 листопада 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в оборонно-промисловій сфері» ([№ 10271](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися, що будуть виступи: два – за, два – проти, і потім переходимо до голосування. Отже, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату Костюху Анатолію Вячеславовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КОСТЮХ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Завітневичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завітневич Олександр Михайлович. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановна президіє! Відповідно до доручення Комітет Верховної Ради

України з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 21 листопада 2023 року розглянув поданий Президентом України проект Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 листопада 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в оборонно-промисловій сфері» (№ 10271). За результатами обговорення комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити проект постанови № 10271 до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду прийняти проект постанови в цілому.

Колеги, санкції вводяться на 50 років. Прошу підтримати.

Дякую.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякую.

Слово надається народному депутату України Наливайченку Валентину Олександровичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Шановні пані та панове, дорогі наші захисники! Фракція «Батьківщина» обов'язково підтримає цей проект постанови і ці санкції. Ми вважаємо, що ці санкції захищають насамперед наші Збройні Сили, наших пілотів, які зараз опановують F-16, щоб боронити українське небо. Ці санкції захищають унікальні українські розробки – ракети, які, сподіваюся, найближчим часом посилять Збройні Сили України, посилять Україну і наблизатимуть нашу перемогу.

Також звертаємося до РНБО і до шановного відповідного комітету Верховної Ради з тим, що настав час запровадити такі самі секторальні санкції й стосовно всіх посіпак російського агресора. Окрім самої росії та білорусі, країни ОДКБ, безумовно, мають бути під секторальними санкціями України. Країни, які виготовляють «шахеда», що запускають в голови українців, теж мають бути під такими секторальними санкціями, тому що українські ракетні розробки, на жаль, потрапляли і в російську федерацію, і в Іран, і в інші країни. Настав час зробити так, щоб такого більше ніколи не сталося. І все, що можна і треба зробити тут і зараз – спрямувати в українську оборонку сили, засоби і найкращі ресурси, разом з міжнародними партнерами відродити, посилити оборонно-промисловий комплекс України. Це наш шлях до перемоги.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Слово надається народній депутатці Южаніній Ніні Петрівні.

Шановні колеги, після цього ми будемо голосувати за ці санкції.

Фріз Ірина Василівна. Правильно я розумію? Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, пане Голово. Шановні колеги, фракція «Європейська солідарність», безумовно, буде підтримувати проект Постанови щодо введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони про застосування секторальних економічних санкцій. Водночас, кожен з нас на своєму рівні, через свої контакти завжди порушує питання необхідності збільшення та розширення санкцій наших міжнародних партнерів. Упевнена, що жодна міжнародна дискусія не обходиться без розгляду того, з чим ми апелюємо до наших друзів, до наших стратегічних партнерів – щодо необхідності збільшення санкцій, адже наразі, на жаль, ми маємо підтвердження, що російська федерація в обхід санкцій має можливість отримувати комплектуючі для виготовлення зброї, якою завдає ударів по наших Збройних Силах України, по наших територіях.

Саме тому ми вважаємо, що, щоб мати аргументи і якісно апелювати щодо питань розширення санкцій до наших міжнародних партнерів, ми маємо бути в фарватері цього процесу і вводити секторальні санкції не лише протягом там півтора року після початку широкомасштабного вторгнення, бажано було б ввести їх набагато раніше – на 50 років, а, можливо, й збільшити цей термін, а також необхідно посилити персональні санкції щодо представників країни-агресора, а також представників її сателітів, у даному разі – республіки білорусь.

Фракція «Європейська солідарність» підтримує цей проект постанови і закликає зал також його підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання, прошу зайняти свої робочі місця, переходимо до прийняття рішення щодо санкцій проти росії і білорусі.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 листопада 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до Російської Федерації та Республіки Білорусь в оборонно-промисловій сфері» ([№ 10271](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступне питання без обговорення – це проект Постанови «Про передачу окремого майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, до сфери управління Міністерства оборони України» ([№ 10276](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про передачу окремого майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, до сфери управління Міністерства оборони України» (№ 10276) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, щойно ми прийняли дуже важливу постанову, якою передали Міністерству оборони України автомобілі, а також запасні частини та інші матеріальні цінності до них. Тому дякую за підтримку.

Хочу зазначити, що від початку повномасштабного вторгнення фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України здійснюється із забезпеченням максимальної економії бюджетних коштів. Так, у 2023 році Верховна Рада зекономила 30 мільйонів гривень, і ці кошти ми спрямували на національну безпеку і оборону та на здійснення заходів щодо правового режиму воєнного стану. До того ж за підсумками роботи економія на сьогодні становить понад 40 мільйонів гривень, і Апарат направив листа до Міністерства фінансів України з пропозицією ці кошти також спрямувати на потреби Збройних Сил України, які щодня, стримуючи ворога, мужньо боронять українську землю. Тому дякую за підтримку цієї постанови.

Ідемо далі. Наступне питання – проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до новообраних Сейму і Сенату Республіки Польща щодо продовження плідної подальшої співпраці між народами Польщі та України» ([№ 10243](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Від авторів до слова запрошується Тарас Іванович Батенко, потім: два – за, два – проти, і голосуємо.

Тарасе Івановичу, будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Добрий день, колеги. Від імені всіх авторів – представників депутатських фракцій і груп, які писали цей проект звернення українського парламенту до новообраних парламентаріїв – членів Сейму і Сенату Республіки Польщі, щиро дякуємо Республіці Польщі й польському народові, які першими прийшли на допомогу Україні після початку повномасштабного збройного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року, за значний внесок у протидію Україні віроломному російському вторгненню.

Ми висловлюємо вдячність Республіці Польщі, яка не вагаючись прибрала всі законодавчі та бюрократичні перепони для організації прихистку українських дітей та жінок, ставши на захист майбутнього України. Ми наголошуємо на життєвій важливості для України підтримання добросусідських відносин України з Республікою Польщею в умовах надскладної соціально-економічної ситуації, яка є в нашій державі.

Ми розраховуємо на сприяння Республіки Польщі у стабільному функціонуванні державного кордону між нашими країнами та на всебічну двопалатну підтримку парламенту Республіки Польщі у вирішенні ситуації, яка, як ви знаєте, склалася на українсько-польському кордоні.

Тому вкотре висловлюємо вдячність польському народу за неоціненну допомогу в нашій спільній боротьбі за свободу і демократію, а також висловлюємо впевненість, що Республіка Польща та польський народ солідарні з українським народом і в подальшому продовжуватимуть активно підтримувати Україну в її боротьбі за відновлення суверенітету і територіальної цілісності міжнародно визнаних кордонів, за мир і стабільність в Європі. Ми висловлюємо впевненість також у продовженні підтримки з боку Сейму та Сенату Республіки Польщі щодо наближення України до повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору та щодо просування ініціатив України на всіх міжнародних майданчиках.

Прошу підтримати цей проект звернення до парламентаріїв Республіки Польщі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарасе Івановичу.

Шановні колеги, прошу записатися на виступ щодо цього питання представників депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти, і голосуємо.

Слово надається народному депутату Ковальчуку Олександрові Володимировичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександрові Мережку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Олександрович Мережко. Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, сьогодні на засіданні Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва ми розглянули цей проект звернення і просимо підтримати його з відповідними техніко-юридичними правками.

Відносини між українським та польським народами, між нашими країнами витримали перевірку часом і довели, що дружба між нашими країнами є міцною. У цьому проекті звернення український парламент висловлює глибоку вдячність польському народу за допомогу під час повномасштабної агресії. Переконані, що взаємна довіра й повага між нашими народами, між нашими країнами є основою продуктивної співпраці на користь українського та польського народів. Ми впевнені, що Україна докладатиме всіх можливих зусиль, щоб надалі бути гідним партнером Республіки Польщі.

Прошу підтримати цей проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Бондарю Михайлу Леонтійовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово колезі Миколі Княжицькому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Колеги, ми проголосуємо за цей проект, бо маємо все робити, щоб розблокувати дороги, але замисліться, що ми робимо. Ми звертаємося до новообраного Сенату і Сейму, які не мають свого прем'єра. Прем'єр Моравецький і Президент Дуда керують урядом, вони відповідальні за розблокування доріг але нічого не роблять, а ми покладаємо відповідальність на новообраний Сейм і Сенат. Майбутнім прем'єром стане Туск, і, очевидно, це буде сприйнято як наш недружній крок по відношенню до Польщі. Так, ми маємо це робити, бо вони

мають діяти. Так, ми сподіваємося, що, коли всередині грудня зміниться уряд, вони все зроблять, щоб допомогти нам розблокувати дороги і нашу співпрацю.

Але давайте діяти мудро, давайте не чинити так, як ми це робимо, давайте не втручатися у внутрішні польські розбірки. У Польщі досі згадують зустріч pana Голови Верховної Ради Стефанчука з віце-маршалком Сейму Польщі, які спілкувалися з владою і опозицією. Ми спілкувалися лише з владою. Опозиція прийшла до влади, хоче нам допомогти, а ми своїми руками хочемо перетворити їх на ворогів. Нам мало ворогів у Словаччині й Угорщині? Навіщо ми робимо ці провокації?

Так, ми не можемо за це не голосувати, бо це наш біль. Але підготовка цього проекту постанови, і те, як його сформовано, очевидно, нанесе шкоду нашим відносинам, і нам потім доведеться це виправляти, щоб спільно з новообраним польським урядом розблокувати дороги, зняти проблеми щодо сільського господарства і нашої європейської інтеграції.

Будемо голосувати, але прикро.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні колеги, шановні громадяни України, думаю, що це як ніколи своєчасний проект звернення Верховної Ради України, і найстрашніше, якщо ми будемо втручатися у внутрішні питання Польщі, підтримуючи і підігруючи одній або іншій партії. У Польщі одна партія, яка є п'ятою колоною Путіна, і ви чудово знаєте назву цієї партії – це «Конфедерація», яка якраз і організовує ті блокади і відкрито виступає проти підтримки України. У нас унікальна ситуація. У нас не лише двопалатна підтримка – Сейму і Сенату Польщі, а й двопартійна підтримка.

Якби не було такої підтримки правлячої партії, якби не було такої підтримки нинішнього Президента, якби не було такої підтримки опозиції, яка також заявила, що зробить все можливе, щоб ця підтримка продовжувалася, важко сказати, що було б з тими мільйонами громадян, які сьогодні знаходяться в Польщі, які пройшли через Польщу, а ви всі мали можливість побачити, наскільки організований народ у Польщі в підтримці України. Тому, думаю, сьогодні наш обов'язок зробити все можливе, щоб і двопалатна, і двопартійна підтримка і більшості, і опозиції в даному разі зробила все можливе, щоб наші відносини з Польщею залишалися найтеплішими, відвертими, щоб ми могли один одному не соромлячись сказати всю правду.

Наша фракція підтримує цей проект постанови і буде за нього голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Бакунцю Павлу Андрійовичу. Це завершальний виступ, і після цього, шановні колеги, голосуємо. Прошу запросити народних депутатів до залу.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово, шановні народні депутати! Уявіть, якби вам довелося, як українським водіям, простояти у 30-кілометровій черзі понад 300 годин, понад 14 діб, понад два тижні, щоб потрапити додому. Звичайно, нам потрібно увійти в ситуацію кожного водія, які є насправді заручниками абсолютно таких самих впливів, які є і в нашій країні, і, на жаль, в країні, яка нас завжди підтримує, яка є нашим надійним партнером, добрим сусідом, – Польщі. Там також діють кремлівські корені, проросійська колона, яка організовує те, що зараз відбувається на нашому з добрим сусідом Польщею кордоні. Там блокадою займаються далеко не ті перевізники, які живуть від кордону України і аж до Варшави. Там абсолютно інші корені цієї нездорової ситуації.

Тому сьогодні, приймаючи цей проект звернення до Сейму і Сенату Республіки Польщі, дякуючи нашим друзям за те, що вони, як завжди, і в перші дні війни, і досі підставляють плече, допомагають збільшувати нашу військову міць, ми маємо все-таки разом з урядовцями сісти і негайно розв'язати цю проблему, аби надалі наші країни перебували в добросусідських відносинах і в доброму партнерстві на славу Європі, на славу Польщі, на славу Україні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, обговорення питання завершено, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів, зокрема тих, які скупчилися біля колони, зайняти свої робочі місця, переходимо до прийняття рішення. Я не знаю, які за рахунком колони, але вони зібралися біля колони.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до новообраних Сейму і Сенату Республіки Польща щодо продовження плідної подальшої співпраці між народами Польщі та України» ([№ 10243](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Наступне питання без обговорення – це проект Постанови «Про здійснення начальником Наталинської сільської військової адміністрації Красноградського району Харківської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ([№ 10223](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про здійснення начальником Наталинської сільської військової адміністрації Красноградського району Харківської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (№ 10223) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Дякую.

Наступне питання – це президентський проект Закону «Про застосування англійської мови в Україні» ([№ 9432](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 9432-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цих законопроектів за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, до слова запрошується представник Президента України у Верховній Раді України Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., *представник Президента України у Верховній Раді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний пане Голово, шановні народні депутати, вашій увазі пропонується внесений Президентом України Володимиром Зеленським і визначений як невідкладний проект Закону «Про застосування англійської мови в Україні» (№ 9432). Ініціатива Глави держави була озвучена і презентована широкому загалу під час звернення Президента України до парламенту, українського народу під час святкування Дня Конституції України 28 червня 2023 року. Президент у своєму виступі наголосив, що в сучасному світі англійська мова є мовою глобальної співпраці, глобального бізнесу, глобальної науки та глобального спілкування. І відповідно Україна в майбутньому потребує трансформації, поглиблення застосування англійської мови, щоб українські інтереси поширювалися світом, а наші люди здобували глобальні можливості для себе і для країни.

Отже, метою законопроекту є сприяння забезпеченню використання англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України в публічних сферах суспільного життя. Проектом, зокрема, пропонується встановити, що держава сприяє вивченню англійської мови громадянами України шляхом забезпечення обов'язкового використання в освітньому процесі, шляхом забезпечення обов'язкового вивчення англійської мови в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої, вищої освіти.

Затверджується порядок надання грошової допомоги громадянам України для вивчення англійської мови в межах здобуття освіти дорослих. Встановлюється перелік посад органів державної влади, органів місцевого самоврядування, на яких необхідно знати англійську мову. Передбачається, що володіння англійською мовою може встановлюватися суб'єктом призначення до кандидатів на посади тощо.

Президент України рекомендує, щоб англійська мова стала мовою, якою може вільно володіти кожен громадянин України.

Прошу підтримати ініціативу Президента.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається авторці альтернативного законопроекту народній депутатці України Совсун Інні Романівні. Будь ласка.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, безперечно, знання англійської мови є вкрай важливим для нашого майбутнього, особливо важливо, щоб наша молодь, наші діти знали англійську мову. Діти, які вільно володіють англійською мовою, не будуть дивитися на ютубі російського мультсеріалу «Маша и Медведь» та купу іншого контенту, який продовжує використовуватися сьогодні і доступ до якого, на жаль, мають, зокрема українські діти. Звичайно, цю ініціативу потрібно розвивати і підтримувати.

Водночас важливо пам'ятати про захист української мови. Пам'ятаєте ту бурхливу дискусію, викликану пропозицією про прибирання україномовного дубляжу з показу кінофільмів в кінотеатрах? Перегляд фільмів англійською мовою це, звичайно, корисно, я точно знаю по собі, по своєму синові, але так само важливим є й український дубляж. У багатьох містах на сході, на півдні України люди ніде в публічному просторі не можуть почути українську мову, окрім як в кінотеатрах. Звичайно, це необхідно зберігати, і я дуже сподіваюся, що до другого читання ці вимоги будуть змінені, аби вдосконалити цей законопроект і залишити україномовний простір, у тому числі в кінотеатрах. Але це не єдині відмінності мого законопроекту від законопроекту, запропонованого Президентом.

Мабуть, більшість з вас не знає (особливо хочу повідомити це представникам правоохоронного комітету), що законопроектом пропонується встановити обов'язковість знання англійської мови для прокурорів. Мені незрозуміло, навіщо це потрібно кожному рядовому прокурору, але ця норма там є. Натомість (це для колег з освітнього комітету, які вже про це точно знають), немає вимоги щодо обов'язковості знання англійської мови ректорам, викладачам університетів. Власне, це те, що я пропоную змінити, і чим відрізняється мій законопроект від президентського.

Сподіваюся, під час підготовки законопроекту до другого читання ці пропозиції знайдуть своє відображення і, зрештою, ми встановимо вимоги для тих, де це є доцільно і раціонально, і приберемо там, де це вочевидь не буде працювати, а буде профануватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Від комітету ще надається слово Кравчук Євгенії Михайлівні. Будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Шановні колеги, Комітет Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики на своєму засіданні розглянув зазначені проекти законів. Метою обох є підвищення конкурентоспроможності України, зростання інвестиційної, туристичної привабливості, розширення і застосування англійської мови в публічних сферах суспільного життя та створення сприятливих умов для її опанування громадянами України.

Законопроектами передбачається офіційно закріпити статус англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні. Комітет поділяє позицію щодо важливості створення сприятливих умов для опанування громадянами України англійської мови як мови міжнародного спілкування в Україні.

За підсумками обговорення на засіданні члени комітету водночас висловили пропозицію щодо необхідних змін до законопроекту № 9432, враховуючи які комітет рекомендує прийняти його за основу з наступним його доопрацюванням і підготовкою до розгляду в другому читанні.

Так, зокрема, комітет пропонує виключити з тексту законопроекту №9432 частину четверту статті 9 законопроекту, пункт 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення», підпункт 3 пункту 4 розділу II (зміни до Закону України «Про кінематографію»), абзац дванадцятий підпункту 18 пункту 4 розділу II (зміни до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»), підпункт 20 пункту 4 розділу II законопроекту, яким вносяться зміни до Закону України «Про медіа».

Отже, комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду законопроектів у першому читанні прийняти проект Закону «Про застосування англійської мови в Україні» (№ 9432) Президента України Володимира Зеленського за основу з урахуванням пропозицій Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики і відхилити альтернативний законопроект № 9432-1.

Прохання підтримати відповідні проекти постанов, підготовлені комітетом.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Євгеніє Михайлівно.

Слово надається народному депутату Швачку Антону Олексійовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Жені Кравчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євгенія Кравчук. Будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Шановні колеги, зараз ми будемо приймати один із найпрогресивніших законопроектів, які розглядала Верховна Рада України усіх скликань. Я вас прошу підтримати законопроект Президента України Володимира Зеленського, бо він про можливості для українців, про нашу залученість до міжнародного контексту, про інвестицію в себе і в наших дітей.

На підтримку законопроекту Мінцифри вже запустило мовну програму «*Future Perfect*», метою якої є популяризація вивчення англійської мови і надання можливості абсолютно всім українцям опанувати англійську мову – від дитячого садка до дорослого, зрілого віку. І на це є запит: 93 відсотки батьків підтримують вивчення дітьми англійської мови, понад 50 відсотків українців бажають удосконалити знання англійської мови. Так, чиновники навіть у регіонах мають знати англійську мову, бо коли до них приїде інвестор, треба буде спілкуватися напрямку. І власники бізнесів, які працюють в неангломовних країнах, зазначили, що знання англійської мови важливе для їхнього бізнесу.

Цей законопроект – це квиток у майбутнє в Україні, наша можливість говорити однією мовою з демократичним світом. Тому інвестуйте в себе, інвестуйте у своїх дітей, і будемо разом з усім світом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, чи потрібно нам вивчати і більше застосовувати англійську мову? Безперечно, так. Чи потрібний для того спеціальний закон про англійську мову? Не впевнений. Запитаймо себе, чому такі закони діють здебільшого у британських колоніях Азії та Африки? Чому немає таких законів у європейських державах? Я впевнений, що у європейській правовій політиці йдеться про інші мови, які є європейськими мовами і використовуються в Європейському Союзі. У Конституції України визначено, що держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, і слово «мов» недаремно вжито саме в множині.

Щодо конкретного законопроекту. Найбільшої уваги і найбільшого обурення в суспільстві викликали його норми щодо заборони показу в кінотеатрах англomовних фільмів, дубльованих українською мовою. Звичайно, не можна було б навіть у першому читанні голосувати за проект з такими небезпечними, антиконституційними і, на жаль, русифікаційними нормами.

Дякую Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики, який одногolosно ухвалив оптимальне рішення: проголосувати проект за основу з вилученням цих норм. Це зняло б напругу в суспільстві і відкрило б шлях до безконфліктного прийняття законопроекту в першому читанні.

Ми підтримуємо рішення комітету і будемо за нього голосувати, але до другого читання варто удосконалити цей проект, зокрема з таких міркувань. Чи не створимо ми якийсь додатковий бар'єр під час потрапляння на державну службу військовослужбовців, які зараз служать у війську і які, очевидно, заслужили чи не найбільше представляти Українську державу, бо далеко не всі з них знають англійську мову?

Тому я впевнений, що ми маємо далі доопрацьовувати, можливо, трансформувати цей законопроект щодо сприяння вивченню та застосуванню європейських мов, що, гадаю, було б правильним і з правої, і з дипломатичної, і з практичної точки зору.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Приходьку Борису Вікторовичу, депутатська група «Довіра».

ПРИХОДЬКО Б.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 210, Чернігівська область, самовисуванець). Прошу передати слово колежанці Савчук Оксані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оксана Савчук. Будь ласка.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Колеги, щодо даного законопроекту, давайте будемо реалістами і не будемо думати, що живемо в іншому вимірі: ми, дійсно, живемо в Україні у воєнний час. І той стан, у якому ми сьогодні перебуваємо, ті виклики, які стоять перед нами, вказують на те, що ми маємо активно популяризувати і вивчати саме українську мову.

Ви, дійсно, думаєте, що всі майбутні держслужбовці, які після всіх тих законів, які ми прийняли, будуть ті люди, які ще до всього намагатимуться вивчати англійську мову і для цього в них у воєнний час є рік чи два? Ми реалісти

чи мрійники, які можуть створити ще більше перешкод, коли стане питання і військовий захоче залишитися в Україні, просто тут служити, бо він потрібний, а ми йому скажемо: ні, без знання англійської мови ти нам не потрібний, будь ласка, вчи її?

Чи мають ті люди, які прагнуть, знати англійську мову? Так, мають. Чи потрібно зараз нав'язувати це законом і вимагати? Ні, не потрібно. Є дуже велика кількість категорій держслужбовців, правоохоронців, яким у побутовій діяльності не потрібна англійська мова як обов'язкова. А ті, які зобов'язані її знати відповідно до своїх посадових обов'язків і так її вивчають. Тож перш ніж приймати такі радикальні законопроекти щодо англійської мови, ми маємо дуже добре зважити. Якщо вже на те пішло, кожен з нас чудово розуміє, що, щоб дитина дуже добре знала англійську мову в школі, без репетитора, без інших мовних курсів, без живого спілкування не обійтись.

Тому давайте будемо реалістами, і робитимемо так, щоб ті закони, які ми приймаємо, насамперед допомагали всім тим українцям, які тут живуть, працюють і воюють.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Власенку Сергію Володимировичу, фракція «Батьківщина».

Іван Іванович Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Наша фракція підтримує цей законопроект лише за основу за умови його серйозного доопрацювання до другого читання.

Безперечно, усі ми чудово розуміємо, що країна, яка прагне інтегруватися до Європейського Союзу, до НАТО, повинна створювати всі умови, щоб максимальна кількість українських громадян володіла не лише українською мовою, а й іноземною мовою, зокрема англійською. Це, дійсно, справжня європейська інтеграція.

Щодо вимог під час працевлаштування, очевидно, є певні категорії посад, які вимагають знання англійської мови. А щодо тих категорій посад, де можуть працювати фахівці, які, скажімо, не опанували англійської мови, це не мусить бути підставою для неприйняття їх на роботу. Давайте будемо реально дивитися на всі ці речі. А ось що, дійсно, треба робити, треба відправляти наших вчителів загальноосвітніх шкіл на курси англійської мови за кордон, щоб вони в школах викладали англійську мову на високому рівні, щоб діти виходили зі школи із знанням англійської мови, а не мусили її потім ще додатково вивчати, щоб мати можливість здати хоча б тести для вступу до іноземних навчальних закладів.

До того ж хотів би сказати ще одну важливу річ. Англійська мова – це добре, але давайте будемо чесними: в Україні до повномасштабного вторгнення росії

саме українська мова була упослідженою. Нам нав'язували стереотипи, що когось там десь ущемляють, а натомість українську мову виводили із життя, намагалися обмежувати її використання, ба більше, робили все можливе, щоб її просто не вчили. І це призвело до того, що росія пішла насамперед туди, де було менше української мови, а більше російської мови.

Тому давайте думати про державну мову, бо там, де буде українська мова, буде й Українська держава.

Слава Україні!

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу займати свої робочі місця, переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, у тому числі, які стоять у проході й думають про майбутнє України, займайте, будь ласка, свої робочі місця.

Шановні колеги, поки ви готуетесь, скажу декілька слів. Це справді дуже важливий, світоглядний законопроект, тому що ми дуже добре бачимо... Безперечно, українська мова – це серцевина нашої душі. І мені приємно, що українська мова сьогодні популяризується у світі, і все більше людей точно знають, як вимовляти слова: «Слава Україні!» – «Героям слава!». Це дуже важлива річ.

Але ми розуміємо, що сьогодні без досконалого знання мови міжнародного спілкування, якою є англійська, складно вибавати наше майбутнє в глобальному світі. Думаю, цей законопроект – це шанс для кожного з нас і для майбутнього України імплементуватися саме в європейський цивілізаційний простір. Історії нашої країни понад 70 років, коли ми були інтегровані в інший простір – у російськомовний. І ми, безперечно, бачимо результати цієї імплементації, що через такий тривалий час нам треба робити докорінні зміни, щоб кожен українець видушував із себе оцю русифікацію по краплині.

Мені здається, що наш погляд очевидний, і цей погляд обумовлений майбутнім нашої країни. Повірте, усі, про кого ви говорили, категорії громадян... Я розумію, що вчити іноземну мову складно, але ми повинні зрозуміти, що це такий самий інструментарій, як і володіння сучасними технологіями, як і володіння абсолютно новими світоглядними баченнями, – це реальність, яка настала. І давайте будемо гідними цієї реальності. Тому я також запрошую вас підтримати законопроект, який зараз ставиться на голосування.

Шановні колеги, готові?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про застосування англійської мови в Україні» ([№ 9432](#)) за основу з урахуванням пропозицій комітету. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, рухаємося далі. Це добре, що ми вже переходимо від *London is the capital of Great Britain* трохи далі у своєму розумінні щодо знання англійської мови.

Шановні колеги, наступний... (*Шум у залі*). Шановні колеги, я можу спілкуватися англійською, але для цього мені треба отримати згоду Верховної Ради, запросити перекладача і тим, хто не володіє англійською мовою, одягнути навушники. Тому, шановні колеги, Регламент...

Шановні колеги, рухаємося далі. Ви хочете продовжити спілкування? Зараз почнемо другий законопроект, приходьте, я із задоволенням продовжу з вами спілкування.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» ([№ 8313](#)).

Ми домовилися, що буде виступ Цимбалюка, 3 хвилини, дві поправки В'ятровича і поправки Євгенії Кравчук і Мазурашу (*Шум у залі*). Може, у вас однакові поправки? Вибачте, ще дві поправки від комітету. Шановні... Кравчук і Сушко – по одній поправці або хтось дві озвучить. Шановні колеги, давайте почнемо.

Михайле Михайловичу, ми хотіли це вчора проголосувати, коли у вас був день народження, але, сподіваємося, колеги візьмуть цю вину на себе, що не встигли вчора проголосувати цей законопроект. Тому переходимо до розгляду.

Тож почнемо з Михайла Михайловича – 3 хвилини, і тоді перейдемо до поправок.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Я займу менше часу. Дякую. Вельмишановний пане Голово, шановні народні депутати! Я хотів би, щоб ми уважно підійшли до голосування за цей законопроект. Він не просто народжувався, і до другого читання Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів його підготував і рекомендував прийняти за основу та в цілому ще у травні. Але що головне? Наголошую: ми всім військовослужбовцям Збройних Сил України та інших військових формувань цим законопроектом гарантуємо 60 днів відпочинку після демобілізації.

У засіданнях робочих груп брали участь представники ветеранських організацій, і вони з травня телефонують і запитують, чому ті, які демобілізувалися після травня з різних причин: за станом здоров'я, за досягненням граничного віку служби, не мають права на цих 60 днів? Це була їхня ідея. Через те, шановні колеги, деякі поправки, які сьогодні вноситиме голова

комітету, не є актуальними, тому що необхідність їх врахування була раніше. Через те просив би не розходитися, я не маю більше чого доповнити до цього законопроекту.

Хочу сказати, що ми провели понад десять засідань робочих груп, учасниками яких були представники профспілок, інших громадських організацій, де велися жорсткі дискусії, але всі зійшлися на одному: перше і головне – військовослужбовці; друге і також головне – ті, які сьогодні працюють і створюють робочі місця, – це сектор оборони і безпеки. Також розглядалися інші питання, які порушені в цьому законопроекті.

Просив би підтримати цей законопроект у другому читанні та в цілому, і це стане ще одним кроком для соціального захисту всіх військовослужбовців: і Збройних Сил України, і військовослужбовців інших військових формувань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до поправок. Ще раз зазначу, які будуть ставитися поправки. Спочатку поправки 29 і 121 Кравчук, потім поправка 120 В'ятровича, а потім поправка 28 Сушка, і потім ви скажете, яка. Ще поправка у Княжицького.

Галино Миколаївно, ви ще поставите від комітету дві поправки. Це поправки 175... Давайте в порядку черговості. Добре?

Поправка 29. Кравчук. Я назвав її першою. Будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Шановні колеги, прошу повернутися на свої робочі місця, дуже уважно послухати і проголосувати цю поправку. Вона стосується творчих відпусток для закінчення дисертацій, написання підручників. Навіть юридичне управління зазначає, що фактичне скасування творчих відпусток – це пряме порушення Конституції України і принципів правової визначеності.

Ми хочемо повернути найрозумніших, ми хочемо повернути людей, які зараз можуть перебувати у творчій відпустці, потім в Україну. Будь ласка, не руйнуйте творчі відпустки. Прошу підтримати і проголосувати зеленою кнопкою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 29 авторства Кравчук, Скрипки, Констанкевич комітетом відхилена. Водночас автор поправки Кравчук просить поставити її на голосування для врахування. Ставлю на голосування для врахування поправку 29. Прошу голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Поправку враховано.

Поправка 121. Євгеніє Михайлівно, будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, ця поправка також стосується творчих відпусток. Її внесли члени гуманітарного комітету і підтримали всі члени комітету. У ній передбачається залишити чинну редакцію статті 16 Закону України «Про відпустки», щоб творчі відпустки й надалі регулювалися Кабміном, а не трудовими договорами. Якщо цю поправку не буде враховано, а я прошу її врахувати, це означатиме пряме порушення Конституції України і принципу правової визначеності. Давайте повністю врятуємо творчі відпустки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 121 авторства Кравчук комітетом врахована частково. Водночас автори просять повністю врахувати цю поправку. Ставлю на голосування для врахування поправку 121. Прошу голосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, якщо всі поправки прийнято, ви ж не наполягаєте на решті? Дякую.

Галино Миколаївно, ваші поправки. Секунду, у мене таке питання. Ви ставитимете на голосування спочатку поправку 175, а потім поправку 176? Я правильно...

Галино Миколаївно, будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Поправки 175 і 176 стосуються оплати Національної служби посередництва і примирення. Ми, дійсно, голосували в комітеті за цей законопроект у травні, але щойно прийняли Бюджетний кодекс, де зробили грейди для всіх державних установ, зокрема для Національної служби посередництва і примирення, яка працює, як структура Президента. Тож проблема, яку ми розв'язували щодо оплати цієї структури, вирішена прийняттям бюджету на наступний рік. Тому прохання поставити на голосування для врахування поправку 175, яку комітет відхилив. Це поправка Івченка.

І друга (я не буду брати другу хвилину, скажу одразу) поправка 176 Цимбалюка, комітетом вона врахована, її потрібно відхилити.

Отже, прошу поставити на голосування: відхилену поправку скасувати, проголосувати за неї жовтою кнопкою, і відповідно враховану – відхилити, не набрати голосів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 175 відхилена, так?

Ставлю на голосування для врахування поправку 175. Прошу голосувати.

«За» – 224.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, скажіть, будь ласка, що таке важливе відбувається в залі, що нам не вистачило два голоси? Ви розумієте, що провалюєте дуже важливі ініціативи? Наступного разу, шановні колеги будуть так само вчиняти й щодо ваших законопроектів. Кому це потрібно? *(Шум у залі)*.

Усе. Ні. Ми один раз голосуємо.

Наступна поправка 176. Ось тут треба не набрати. Це ми вміємо, так?

Ставлю на підтвердження поправку 176 авторства Цимбалюка. Вона комітетом врахована. Прошу голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

І, будь ласка, ще... *(Шум у залі)*.

Друзі... Шановні колеги, ідемо далі.

Галино Миколаївно, давайте припинимо, ми вже це проголосували. Рішення залу щодо цієї поправки є *(Шум у залі)*.

Дивіться. Якщо так, ми зараз будемо...

Мазурашу, який номер поправки. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Дайте 2 хвилини на виступ, і я поправки 33 і 127 проситиму поставити на голосування для врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз, поправку 33...

МАЗУРАШУ Г.Г. Поправки 33 і 127.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...і поправку 127. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г. Прошу 2 хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 2 хвилини.

МАЗУРАШУ Г.Г. Фракція «Слуга народу». Я зараз кажу про поправки, які ми подавали разом з колегами з Комітету з питань молоді і спорту, членами якого, нагадаю, є чемпіон Олімпійських ігор Жан Венсанович Беленок, і бронзова призерка Олімпійських ігор Ольга Валеріївна Саладуха. У цих поправках йдеться про спортивні відпустки.

Друзі, дуже прошу мене почути. У залі є багато президентів різних спортивних федерацій з різних видів спорту. Друзі, почуйте! Ідеться про те, що, якщо ми не врахуємо ці поправки, то від імені держави понизимо статус спортсменів. У чинному законодавстві передбачено обов'язок роботодавців надавати спортивні відпустки у разі включення спортсменів відповідного рівня для участі у навчально-тренувальних зборах і змаганнях, якщо є відповідні

запрошення, і таких відпусток можна надавати до 40 днів на рік. Якщо ми не врахуємо ці поправки, то цей обов'язок переходить у можливість і право роботодавця. Тобто ми опускаємо статус до того, що роботодавець сам вирішуватиме, чи відпускати, умовно, Беленюка, Саладуху та інших спортсменів на міжнародні змагання, чи ні. Нагадаю, що спортивні успіхи – це важлива складова міжнародної дипломатії. Тому прошу вас підтримати ці поправки і залишити спортсменів у тому високому статусі, у якому вони зараз є в нашій державі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, одразу ставлю на голосування для врахування поправку 33... (*Шум у залі*).

Позицію комітету викладено: відхилено. Ну, якщо автор бажає... Якщо представник...

ЦИМБАЛЮК М.М. Шановні колеги, на засіданні комітету велися палкі дискусії стосовно цього, і ми залишаємо чинну редакцію. Тобто все, що стосується міжнародних та всеукраїнських спортивних змагань, відбуватиметься так, як зараз. Усе залишаємо в силі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, усі почули?

Ставлю на голосування для врахування поправку 33 авторства колеги Мазурашу та інших колег. Комітетом вона відхилена. Комітет наполягає, щоб вона так і залишилася відхиленою. Прошу голосувати.

«За» – 106.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування для врахування поправку 127 теж авторства Мазурашу і колег. Комітетом вона відхилена. Ви почули аргументи сторін. Комітет наполягає, щоб вона залишилася відхиленою. Прошу голосувати.

«За» – 101.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ми пройшли цей законопроект, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» ([№ 8313](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

Вітаю, колеги.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» щодо соціальних нормативів у сфері культури» ([№ 8395](#)). Це друге читання. Ми домовилися, що виступить лише Михайло Михайлович Цимбалюк – до 5 хвилин, і голосуємо.

Михайле Михайловичу, до 3 хвилин? Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, прошу не розходитися, я не буду забирати дорогоцінного часу.

Насправді законопроект потрібний, але фракція «Батьківщина» має декілька зауважень з приводу соціальних гарантій. Ми вважаємо, що цим законопроектом порушується право на соціально-культурні послуги, зокрема щодо безоплатності. Провівши багато дискусій щодо цього напряму, ми дійшли висновку, що в принципі держава повинна гарантувати безоплатно, за державні кошти, надання освітніх, культурних послуг, особливо це стосується місцевих громад. Ми розуміємо, що відбувається процес децентралізації і багато повноважень, а також кошти, переходять до місцевих громад, але, ми вважаємо, державні соціальні стандарти не повинні порушуватися і там має бути алгоритм щодо гарантій держави. Як це зробити, чи, дійсно, воно синхронізується з умовами децентралізації, де є різні форми фінансування, – це велике питання.

Звичайно, є й позитивні норми, проте лише через це фракція «Батьківщина» не може підтримати ці ініціативи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця, переходимо до голосування дуже важливого законопроекту. Це друге читання. Це означає, що в нього вклали роботу багато народних депутатів, комітет, секретаріат, і вони сподіваються, що зараз він буде підтриманий у сесійному залі. Дуже прошу усе-таки з повагою ставитися до роботи наших колег, і щоб ми не добігали останню стометрівку, і потім в розпачі не хапали себе за голову, що не вдалося проголосувати.

Прочу запросити народних депутатів до залу, тому що я зараз ставлю цей законопроект на голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» щодо соціальних нормативів у сфері культури

(№ 8395) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

Шановні колеги, ще раз, дуже прошу підтримати цей законопроект.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Вітаю, колеги.

Ідемо далі. Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою забезпечення прав учасників війни на біологічне посттравматичне батьківство/материнство» ([№ 8011](#)). Ми домовилися, виступ Цимбалюка, 3 хвилини, і все.

Михайле Михайловичу, якщо не хочете, не виступайте, одразу будемо голосувати.

Колеги, зараз виступить Цимбалюк Михайло Михайлович, 1 хвилина, і одразу голосуємо.

Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, законопроект № 8011 також дуже важливий. Ми довго його обговорювали в Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів за участю представників Міністерства оборони, Міністерства охорони здоров'я та правоохоронних органів.

Насамперед хочу подякувати автору законопроекту пані Дмитрієвій, яка разом з іншими колегами виписали дуже серйозний і важливий документ, дія якого поширюється на всіх військових, у тому числі й на поліцейських. І ми гарантуємо, в період дії воєнного стану або надзвичайного стану всі ці особи, які виконують бойові завдання, отримують гарантії щодо права на участь в комплексі заходів, які реалізуються державою з метою забезпечення права на біологічне посттравматичне батьківство/материнство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою забезпечення прав учасників війни на біологічне посттравматичне батьківство/материнство» ([№ 8011](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» ([№ 9015](#)). Отже, ми домовилися: виступ Гончаренка, 3 хвилини... Ще Ніні Петрівні для виступу надамо 3 хвилини, і голосуємо.

Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Шановні друзі! Ми розглядаємо зараз законопроект: експортні агенції, гарантії інвестицій і таке інше. Це дуже добре, але хочу звернути вашу увагу на висновок бюджетного комітету, у якому зазначено, що це може впливати на бюджет. І тоді виникає питання: а куди ми збираємося витратити кошти? Наше завдання що зробити? За всієї поваги: якісь гарантії комусь, якісь інвестиції? Сьогодні єдина гарантія усіх інвестицій у нашій державі називається трьома літерами – ЗСУ! Ніяких інших гарантій немає. Усе, що завгодно, можна розповісти, закласти гроші, але це беззмістовно.

Тому давайте закладати гроші на ЗСУ! Давайте витратити гроші на ЗСУ! Давайте це робити! Ще є літери – НГУ, ДПСУ, на які можна і треба витратити. Усе інше – непотрібно.

Тому сьогодні в нас величезна проблема, бо є наказ міністра оборони № 566 від 26 вересня про новий порядок виплат. До цього наказу довгий час, майже 2 місяці, не затверджувався наказ про перелік бойових завдань. Нарешті начебто цей порядок затверджено. Начебто, тому що це під грифом «ДСК». Друзі, ну, не треба ховати виплати під грифами. Що там такого таємного?

До мене звертаються військовослужбовці з усіх частин України і кажуть, що їм доводять, що: «ви не отримаєте «тридцятку», навіть ті, які отримували. Нагадаю, була «тридцятка» всім, і Президент Зеленський обіцяв, що «тридцятка» буде, поки війна не закінчиться. Війна не закінчилася, а «тридцятка» закінчилася. І навіть, незважаючи, що ми в цьому залі 10 квітня прийняли закон, щоб повернути «тридцятку», це так і не відбулося. Закон заблоковано, бо не підписано, тож він не працює. Тепер вже ширяться розмови, щоб навіть у тих, які мали «тридцятку», її забрати, а ті категорії, які отримували 100 тисяч гривень, щоб отримували 30 тисяч гривень. Та зупиніться вже! Та що ви робите?! Це абсолютно неправильний шлях. Усі гроші, які є в державі, треба спрямувати на ці три літери – ЗСУ! Туди все, щоб заплатити нашим героям, на що вони заслуговують, і, що ми їм обіцяли, починаючи від Президента України і закінчуючи кожним народним депутатом.

Тож, друзі, закликаю і вимагаю, щоб саме це було у нас у пріоритеті. Я вимагаю провести «годину запитань до Уряду», щоб прийшов міністр оборони і ми поставили йому запитання щодо виплат. Нам треба захистити військових!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, єдине що... Це ж друге читання. Данило Олександровичу Гетманцев, взагалі тут ви маєте стояти. Я теж здивувався... Думав, може, Гончаренко доповідає цей законопроект. Але нічого, все вже... Я не хотів перебивати ваш спіч.

Ніно Петрівно, будь ласка, до 3 хвилин.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Як завжди стосовно Ніни... Шановні колеги, я знову і знову наголошую на тому самому, що всі розуміють, що грошей немає, і людина, яка стоїть на трибуні, весь час про це говорить, але якщо гроші треба для окремих так званих програм, їх знайдуть.

Цей проект закону довго не вносився на друге читання в зал через нашу дискусію з Міністерством економіки, з народними депутатами, які готували цей законопроект до другого читання, що страхування та перестраховування від воєнних або політичних ризиків окремих кредитів окремим українським суб'єктам без пріоритетів з розмитими визначеннями, навіть в яких не можуть розібратися і чітко зрозуміти, ані народні депутати, ані Міністерство економіки, призведе до того, що це буде чергова лазівка для наближених до влади, для тих, хто може домовитися.

Зрозумійте, будь ласка, а як же рівні умови для бізнесу, а як же ті, які беруть або вже взяли кредити? Слухайте, для початку поверніть норму, щоб ті інвестори, які працюють в Україні, могли розрахуватися по відсотках за кредитами, зареєстрованими в Національному банку. Тобто іншим ви говорите: ми для вас припинили все, бо у нас війна, воєнний стан, почекайте, будемо чекати нові інвестиції. Які нові інвестиції? Про що ми говоримо? Ви подивіться, як працюють в інших країнах агентства, які навіть страхують від ризиків роботи в Україні свої компанії, які для нас є іноземними компаніями, з абсолютно чіткими пріоритетами, з розумінням, що це дає для економіки, з галузями, які потрібно підтримати, і де насправді потрібні зараз вкладення.

Тому, обговорюючи ці питання з представниками Міністерства економіки, я казала, що у вас абсолютно немає розуміння, для кого ви готуєте цей проект закону, і давайте це виправимо, щоб це стосувалося хоча б майбутніх експортерів, бо це Експортно-кредитне агентство, яке має діяти в рамках, як працюють подібні агентства в усіх країнах. Вони довго думали і вирішили: не будемо виправляти.

Думаю, ці норми ніколи не запрацюють, тому ми вирішили не ставити на підтвердження свої 200 поправок. Голосуйте, ви робите це, як завжди. Мене одне радує, що 60 відсотків законів, які були прийняті тут, не запрацювали, тому що щодо них немає підзаконних актів, щодо них погано виписано механізми. На жаль, деякими нормами можуть користуватися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету, і після цього голосуємо. Запросіть народних депутатів зайняти свої робочі місця.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я розумію, чому опозиція так не любить нас. Але не любити нас настільки, щоб три місяці блокувати надважливе для нашого рідного бізнесу рішення, яке дає можливість нашим товаровиробникам страхувати військово-політичні ризики, не іноземцям, щодо яких страхування здійснюється іноземними компаніями і міжнародними фінансовими організаціями, а потім в залі розповідати тут казки: ніякого зв'язку, не мають нічого спільного з реальністю. Майте хоч трохи совісті.

Дивіться, законопроект дуже простий. Ми вводимо механізм страхування військово-політичних ризиків для вітчизняного інвестора – будь-якої компанії, яка звернеться до Експортно-кредитного агентства. Будь ласка, підтримайте, це дуже класний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення, будь ласка, займіть свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» ([№ 9015](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 242.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

Прошу показати по фракціях і групах.

Дякую.

Шановні колеги, ідемо далі (*Шум у залі*). Наступне... Перепрошую, з процедури, будь ласка, Мотовиловець Андрій Вікторович.

Андрію Вікторовичу, говоріть. Чому?.. Будь ласка, увімкніть мікрофон Мотовиловця. Не дають слово Мотовиловцю.

Ні-ні, я вас прошу, давайте Мотовиловцю. А ви подивіться, це ваша карточка взагалі? Мікрофон горить, так. Андрію Вікторовичу, давайте з трибуни. Таку пропозицію з трибуни ще ніхто не висловлював (*Оплески*).

Будь ласка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Друзі, я прошу поставити на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного та перехід до розгляду важливого для Національного банку України законопроекту [№ 9422](#).

Дякую всім депутатським фракціям і групам за підтримку і за можливість проголосувати за законопроект.

Будь ласка, поставте цей законопроект на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, всі зрозуміли. Мені сказали, там, дійсно, технічна проблема. Андрій Вікторович запропонував змінити черговість розгляду питань сьогоднішнього порядку денного, перейти до розгляду законопроекту № 9422, і, наскільки я розумію, проголосувати його без обговорення... (*Шум у залі*). Добре, не без обговорення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію перейти до розгляду законопроекту № 9422. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» (№ 9422).

Ольга Михайлівна на місці, прекрасно. Зараз я знайду цей законопроект.

Шановні колеги, хто проситиме поставити поправки на голосування? Фракція «Батьківщина» буде, Цимбалюк, 3 хвилини, Крулько, 3 хвилини, Гончаренко, 3 хвилини, Южаніна, 3 хвилини, і голосуємо. І одна поправка від вас буде? Давайте дамо людям висловитися, а тоді вже перед голосуванням законопроекту поставимо вашу поправку.

Цимбалюк, до 3 хвилин. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, якщо аналізувати цей законопроект, а ми це зробили на засіданні фракції, експертної ради, яка постійно працює в команді «Батьківщини», то він врегулює багато речей і, справді, створює позитивний клімат на ринку мікрокредитування. Але є речі, які, на жаль, не дозволяють нашій команді підтримати цей законопроект у другому читанні, тому що наші поправки не були концептуально враховані. Ми не можемо погодитися, що в цьому законопроекті пропонується суттєво збільшити штрафні санкції, що застосовуються за правопорушення, вчинені на ринку фінансових послуг та запровадити нові санкції. Зокрема, пропонується в десять разів збільшити розмір штрафу за непроведення оцінки кредитоспроможності споживача, якщо її обов'язкове проведення передбачене законодавством.

Виведення нормативно-правових актів Нацбанку зі сфери дії Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» не сприятиме, на нашу думку і думку експертів, з якими ми радилися, реалізації таких принципів здійснення державної регуляторної політики, як доцільність, збалансованість, передбачуваність, прозорість та врахування громадської думки, а також реалізація таких напрямів, здійснення державної регуляторної політики, як встановлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстежень результативності регуляторних актів, систематизації регуляторних актів тощо. Ми вважаємо, що надання НБУ права встановлювати додаткові вимоги до складових розрахунку денної процентної ставки може призвести до недобросовісних практик розрахунку денної процентної ставки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Крулько Іван, 3 хвилини... Перепрошую, коротко позиція комітету. Будь ласка.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 96, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановний Михайле Михайловичу, можу з вами погодитися в тому, що цей законопроект налаштований на людей, для того щоб зробити ставки за такими споживчими кредитами, які дозволили б людям позичати гроші і повертати їх.

Що стосується штрафних санкцій, то тут не можу, на жаль, з вами погодитися, оскільки штрафні санкції настільки великі тому, щоб фінансові компанії не могли зловживати. Заплативши 10 гривень штрафу, це не є штрафом, це вони закладають їх у суму тих відсотків за кредит.

Що стосується виведення Нацбанку з-під «регуляторки», то тут ми пропонуємо механізм, який буде діяти так само, як і «регуляторка», але дозволить уникнути зайвої бюрократії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Крулько Іван Іванович. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Ми на засіданні фракції уважно проаналізували цей законопроект, і я хотів би сказати таке. Мені здається, що нам треба в залі хоч деколи уважно читати зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України та висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. Відповідно

до висновку і зауваження, підготовлених до другого читання, цей законопроект у ряді норм абсолютно суперечить Конституції України. Назву хоча б одну норму.

Відповідно до цього законопроекту відбудеться поділ юридичних осіб на дві категорії. Одна категорія – ті, які будуть підпадати під регулювання Нацбанком, а друга категорія – які не будуть підпадати під регулювання Нацбанком. Тож у нас закон один для всіх чи є якісь винятки згідно з цим законопроектом?

Ну, а якщо, справді, говорити про те, що потрібно робити для мікрокредитування, безумовно, ми маємо створювати належні умови, щоб наші громадяни могли отримувати кредити. Саме через це фракція «Батьківщина» ще 2 березня 2021 року подала проект Закону «Про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики» ([№ 5184](#)), його прийнято за основу, але досі, тобто понад два роки, цей законопроект не вноситься в зал для голосування. Цей законопроект саме й був спрямований на розв'язання тієї проблеми, біди, у яку потрапила величезна кількість найбільш вразливих людей країни, які взяли мікрокредити, щоб виправити фінансове становище своїх родин, а потрапили в боргову пастку, з якої не можуть вийти.

Тому пропоную, щоб ми, дійсно, розглядали ті законопроекти, які подаються фракціями, не залежно від того, чи це фракції більшості, чи це фракції меншості, і підходили по-державницьки до того, яким чином потрібно регулювати питання у сфері банківської діяльності. Приймаючи закони, ми маємо насамперед пам'ятати, що в нас є Конституція України і закони мають їй відповідати. Зайве і додаткове розбалансування, створення суперечностей між Конституцією і законами України, дійсно, призводить до правового хаосу, в якому живе Українська держава, в якому живуть українські громадяни, коли один і той самий законопроект може містити в собі навіть суперечності, я вже не кажу про колізії між різними законопроектами.

Тому позиція фракції з приводу цього законопроекту – ми будемо голосувати «утрималися» і проситимемо керівництво парламенту внести наш законопроект на розгляд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі Гончаренко, 3 хвилини, потім Южаніна, 3 хвилини, потім одна поправка Демченка, і голосуємо за законопроект в цілому.

Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні друзі, ідея законопроекту є дуже правильною. Що сьогодні відбувається? Сьогодні, на жаль, склалася така ситуація, коли ці мікрокредити даються людям реально під тисячі відсотків річних. Реально під 5 тисяч відсотків річних. І це величезна проблема. Є багато людей, які не читають кредитні договори.

До речі звертаюся зараз до всіх українців, які почують мене, можливо, вночі, гадаю, люди побачать цю трансляцію, може, хоч щось покажуть по телемарафону «Єдині новини». Люди, будь ласка, читайте кредитні договори,

читайте, що ви підписуєте, це дуже важливо. На жаль, багато людей цього не робить і потрапляють до пастки, коли їм нараховують відсоток на відсоток, і все це перетворюється на якісь тисячі відсотків. Чи треба з цим боротися? Однозначно, треба, бо це зловживання, це проти людей, і нам треба з цим щось робити.

Якщо ми вже говоримо про цю окрему історію, то треба в шкільних програмах запроваджувати курси фінансової грамотності. Ось, наприклад, у найбільшій по всій країні мережі недержавних освітньо-культурних просторів – Гончаренко центр таке є, ми пояснюємо людям. Це важливо робити. Треба, щоб у кожній школі учні також могли почути, дізнатися, як це все працює, щоб вони де-факто не ставали жертвами таких шахрайських дій. Тому обмежувати треба.

Є багато питань до того, як це нам запропоновано зробити. Але враховуючи, що ми тут хоча б рухаємося в правильному напрямі, то давайте це робити, тому що це, дійсно, треба.

Дуже цікаво почути позицію заступника голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики пана Дубінського. Нам СБУ каже, що він «Буратіно», російський агент. До речі, нагадаю, його обрали сюди від «Слуги народу», бо очолював обласний осередок партії. Але він ще й заступник голови фінансового комітету в парламенті. Тож ви там визначтеся, він «Буратіно» чи заступник голови фінансового комітету у Верховній Раді України, бо це разом якось не складається. Як на мене, це дивна історія. Хотілося б почути, хто «Папа Карло», хто «Мальвіна», хто «Арлекін», хто і як проводили до влади цього, як нам зараз кажуть, «Буратіно». А це людина, яка відповідає безпосередньо за цей законопроект, який ми зараз розглядаємо. Тож хотілося б, щоб ми якось визначилися і наші колеги зі «Слуги народу» також визначилися, і не робили вигляд, що не мають до цього «Буратіно», як вони його тепер називають, жодного відношення. Ні, друзі, це ви – «Папа Карло», які цього «Буратіно» створили, якщо він, дійсно, «Буратіно», і провели у Верховну Раду. Тож давайте і про це також не забувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна, 3 хвилини, і після цього...
Ніно Петрівно, будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, я подавала альтернативний до цього законопроекту проект саме з тим, щоб на засіданнях робочих груп під час підготовки його до другого читання була дискусія. Але хотіла нагадати і щоб ви ще раз подумали над тими нормами, які зараз приймаються за ініціативи Національного банку і голови профільного комітету. Так званий «спліт», який працює уже понад три роки, мав наблизити роботу небанківських фінансових установ до європейських стандартів, але це обернулося для них неприйнятними змінами. Мені здається, що так вийшло через те, що специфіку діяльності й стан ринку, очевидно, дуже важко сприймає або навіть не знає Національний банк

України. І те, що ці проекти пропонуються для розгляду, зокрема, цей, дуже болючий проект закону, пояснюється тим, що сьогодні військовий стан, що ми маємо захистити людей, які у безвиході беруть миттєві кредити. Це споживчі кредити, які беруться там, тому що, наприклад, у банківській системі вони не можуть отримати такого кредиту навіть по своїй картці в межах ліміту. Це до певної міри відчай людей. Про це свідчать цифри: за дев'ять місяців 4 мільйони громадян України скористалися миттєвими кредитами під височенні відсотки. Вони, справді, не читають, не думають, як будуть повертати і чим це їм обернеться.

Що відбулося під час доопрацювання. Але ця методика, коли пропонуються відразу жорсткі підходи, які призводять до знищення окремих напрямів небанківського сектору економіки, переглядається в сторону пом'якшення. Якщо дивитися на цей проект закону, то насправді для мікрокредитування є відстрочка на дев'ять місяців, поступово, через введення поетапного обмеження відсотків. Мені здається, якщо все вдасться Збройним Силам України і в нас буде покращуватися безпекова ситуація, то ці норми точно будуть переглядатися.

Проте залишається дуже багато невдоволених щодо цього проекту. І доповідач, яка зараз на трибуні, має звернути увагу, що ціла галузь, наприклад, страховиків, говорить, що ви нас не почули. Вони ставили свої поправки, свої норми на засіданні комітету, їх вмикали на одну секунду, їх зневажають, а це люди, які надають робочі місця, які забезпечують певні сфери діяльності небанківських фінансових установ. Зверніть на них увагу.

Думаю, ми якнайшвидше маємо відрегулювати питання, які їх напружують і не дають...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, позиція комітету і переходимо до поправок.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Дякую. Шановна Ніно Петрівно, я вдячна, що ви своїми поправками і участю в робочих групах поліпшили цей законопроект. Ви пам'ятаєте, що засідання робочих груп щодо цього законопроекту тривали сумарно понад 25 годин, і ми почули кожного. Однак є певні механізми, які ми відстоюємо. Насамперед – це доступність кредитів, які зараз вимушені брати люди не під 365 відсотків, як ми хочемо врегулювати цим законопроектом, а під 3 тисячі 600 відсотків. Так, дійсно, поступово буде знижуватися рівень ставки, щоб фінкомпанії могли перебудувати свій бізнес.

Що стосується позиції Нацбанку, є вимога Міжнародного валютного фонду. Ми «регуляторку» залишили, спеціальну процедуру обговорення залишили, учасників ринку регулятор буде змушений чути.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до поправок.

Андрій Вікторович Мотовиловець, аж пересів на друге місце. Потім я дам... Андрію Вікторовичу, будь ласка, назвіть номер поправки.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Поправку 62 комітет не врахував, але під час публікації законопроекту до другого читання було проведено консультації з Національним банком. Поправка стосується українських платників податків, які мають рахунки в рублях, які заблоковано. Ми дозволяємо одноразово їх продати, отримати гривні і направити ці гроші на господарську діяльність, на сплату податків.

Прошу поставити поправку 62 на голосування для підтвердження, проголосувати та підтримати її.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, Андрію Вікторовичу, це вже якісь такі, неправильні речі. Тільки автори поправки – Магомедов, Мовчан, Приходько, Шевченко, можуть поставити її на врахування. Я запитую, автори підтверджують? Магомедов, ви просите про це? Давайте все-таки будемо дотримуватися порядку. Добре?

Магомедов, ви наполягаєте, правильно?

Шановні колеги, поправка 62 авторства Магомедова і колег комітетом відхилена. Водночас автор просить поставити її на врахування.

Ставлю на голосування для врахування поправку 62. Прошу голосувати.

«За» – 242.

Рішення прийнято.

Яка наступна поправка? Хто буде ставити? Будь ласка, Демченко, тоді – Івченко. Тільки називайте одразу номер поправки.

Ви ставите на врахування чи на підтвердження?

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). На врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Номер поправки.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 264.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О. Будь ласка, обнулить час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу поставте час спочатку.

ДЕМЧЕНКО С.О. Колеги, прошу уваги. В країні війна, яка розпочата не нами. Наслідки цієї війни – це страждання людей, задля яких ми сьогодні знаходимося в цьому залі й задля яких Збройні Сили України здобувають перемогу.

Відповідний законопроект, на жаль, закриває очі на те, що в нашій країні війна, і повертає можливість стягнення штрафних санкцій з наших громадян за несвоєчасне повернення споживчих кредитів. Чи це своєчасно на сьогодні? Ні. Чи спроможні громадяни сьогодні сплачувати крім процентних ставок по кредиту ще й штрафні санкції? Ні. Чи розв'язали ми всі проблеми з тимчасово переміщеними особами?

Ганьба, якщо ми проголосуємо цей законопроект, не врахувавши дану поправку. Прошу врахувати її для наших громадян.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка позиція комітету? Будь ласка.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Дякую. Шановний Сергію Олексійовичу, ми зустрічалися на засіданнях робочих груп і обговорювали цей момент. Для кредитів за діючими відсотковими ставками штрафи і пені нараховуватися не будуть, утім, коли відсоткова ставка впаде в сотню разів, ми змушені застосовувати штрафи і пені саме для таких кредитів, де будуть лайтові ставки. Інакше ми просто «покладемо» ринок мікрокредитування і люди змушені будуть по закутках десь у когось позичати гроші, але вже під зовсім інші, нецивільні умови.

Тому не підтримуйте, будь ласка, цю поправку, бо ми «покладемо» весь ринок мікрокредитування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 264 авторства Демченка комітетом відхилена. Він просить поставити її на голосування для врахування. Аргументи сторін ви почули.

Ставлю на голосування для врахування поправку 264. Прошу голосувати.

«За» – 117.

Рішення не прийнято.

Усі поправки на врахування завершилися? Є одна поправка Івченка. На підтвердження, правильно?

Будь ласка, Івченко, одна поправка, і голосуємо законопроект.

Вадиме Євгеновичу, який номер поправки?

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Поправка 381. Шановні колеги, хочеться комусь чи не хочеться, але Україна буде в Європейському Союзі.

Ми будемо в НАТО. І сьогодні наші хлопці, які боронять Україну від російської агресії, навіть пришвидшують цей процес. Останнє рішення Європейської комісії вказує, що вже розпочаті переговори з Україною бути в Європейському Союзі. Проте даною поправкою, колеги, ми втрачаємо довіру наших партнерів. Ми із Закону України «Про адміністративну процедуру» виводимо певні органи. За Нацбанком піде екоінспекція, митниця і так далі.

Хочу нагадати, ми цим скликанням прийняли закон, він набрав чинності у грудні. Давайте дотримуватися тих норм, за які ми разом проголосували, і не робити винятків, зокрема для Нацбанку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, позиція комітету.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Шановний пане Вадиме, розумію вашу стурбованість, але читайте, будь ласка, уважно ту поправку, яку ви ставите на підтвердження. Ми не виводимо Національний банк з-під дії Закону України «Про адміністративну процедуру». Ми вводимо Нацбанк в дію цього закону, але на час воєнного стану, коли потрібно терміново приймати проект постанови щодо санкцій, коли потрібно терміново врегулювати інші речі, які стосуються війни, наших валютних резервів, курсу. Ми не можемо зараз, під час війни, вводити Нацбанк в цю процедуру. Національний банк випише свою процедуру так, що він буде відповідати тому закону, про який ви згадали у своєму виступі.

Будь ласка, голосуйте за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадиме Євгеновичу, може, ви не будете ставити на підтвердження? Не будете. Дякую (*Шум у залі*). Ставите?

Шановні колеги, поправка 381 – це важлива поправка авторства Василевської-Смаглюк та інших колег. Вона комітетом врахована. Івченко просить поставити рішення комітету на підтвердження. Аргументи сторін ви почули. Комітет просить, щоб ця поправка залишилася врахованою. Зрозуміло?

Ставлю на голосування для підтвердження поправку 381. Прошу народних депутатів голосувати і підтримати.

«За» – 204.

Рішення не прийнято.

Мусимо голосувати, шановні колеги. Прикро. Ідемо далі, тоді голосуємо.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг» ([№ 9422](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому.

Дякую.

Ідемо далі. Наступний законопроект ми домовилися голосувати без обговорення – це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок» (щодо врегулювання питання випуску цифрової марки)» ([№ 8280](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок» (щодо врегулювання питання випуску цифрової марки)» ([№ 8280](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

Наступне питання – це проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок» ([№ 8423](#)). Можемо надати 2 хвилини Гончаренку, і голосуємо.

Отже, Гончаренко, 2 хвилини, і голосуємо. Будь ласка, не розходьтесь, це також важливий законопроект.

Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Шановні друзі, дійсно, це важливий законопроект. Я хотів би звернути вашу увагу, що сьогодні насправді Україна бачить нову якість поштового зв'язку. Зокрема, це робота «Нової пошти», соціальну відповідальність з боку якої ми бачимо. Ми всі пам'ятаємо трагедію в Харкові, коли було нанесено удар ракетою агресора, і бачили, що таке соціальна відповідальність, що таке соціально відповідальний бізнес, коли компанією було прийнято рішення допомогти всім, хто постраждав. Те, що на мене справило серйозне враження – це було рішення надати грант у розмірі 12,5 тисячі доларів дітям, постраждалим унаслідок цієї атаки, на навчання в будь-якому університеті світу. Оце правильний підхід.

Звертаю увагу бізнесу всієї країни. Сьогодні час всім єднатися, і тут немає власників, топменеджерів, як кажуть, рядових співробітників. Сьогодні ми всі в одному човні, і маємо один одному допомогти, маємо один одного страхувати. «Один за всіх і всі за одного!» – це сьогодні наше, друзі, гасло.

Тож прошу всіх підтримати цей законопроект – такий соціально відповідальний підхід бізнесу, і весь бізнес, який сьогодні працює в Україні, закликаю працювати саме так. А нас закликаю працювати так, щоб цей бізнес не жалівся, що ми рекетуємо його, що ми створили систему, за якої держава «заходить» до кожного бізнесу, вимагає гроші, «обилечиває» – це слово сьогодні, на жаль, лунає звідусіль, тому що саме так знову працюють наші податківці і всі інші. Цей державний рекет треба припинити і допомагати відповідальному соціальному бізнесу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок» (№ 8423) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято в цілому.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства у сфері електронних комунікацій» ([№ 9463](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути цей законопроект за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, будуть виступи: два – за, два – проти, чи можемо одразу голосувати? Данило Олександровичу, я побачив ваш порив, але, будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій і груп: два – за, два – проти.

Михайло Михайлович Цимбалюк. Фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Прошу передати слово колезі по фракції Кабаченку Володимирі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Кабаченко. Будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Дякую за надане слово. Колеги, законопроект № 9463 є логічним продовженням проекту закону, який ми розглядали декілька місяців тому щодо електронних комунікацій. На цьому етапі і під час розгляду того законопроекту фракція «Батьківщина» надавала суттєві коментарі щодо його поліпшення, але їх не було враховано. Тож цей законопроект є по суті латкою до того проекту закону, який ми прийняли декілька місяців тому. Безперечно, цей законопроект відрізняється від попереднього в кращий бік.

Два основні позитивні моменти, які містяться в цьому законопроекті. По-перше, він запроваджує практику зворотного зв'язку постачальника електронних послуг із споживачем, яка дозволяє підвищити якість надання послуг. І по-друге, цей законопроект кодифікує послугу національного роумінгу, яка дозволить забезпечити зв'язком споживачів, навіть у важкодоступних місцях.

Але в цьому законопроекті є досить суттєве зауваження, яке не дає змогу нам підтримати його в першому читанні, тому наша позиція – фракція «Батьківщина» утримається під час голосування. Це зауваження полягає в такому. До частини третьої статті 18 Закону України «Про електронні комунікації» вводиться норма, відповідно до якої РНБО власним рішенням може блокувати будь-які інформаційні ресурси знову-таки на власний розсуд. Під час воєнного стану ця норма вважається абсолютно правильною, але, ми вважаємо, що й після війни неправильно надавати можливість РНБО власноруч закривати будь-який інформаційний ресурс без якихось критеріїв або пояснень причини закриття.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Штепа Сергій Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШТЕПА С.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги. Метою цього законопроекту є покращення якості мобільного зв'язку в Україні як у воєнний час, так і в період післявоєнного відновлення нашої держави.

Даним законопроектом запроваджуються одразу три дуже важливих інструменти. Перший – це, власне, національний роумінг, який діє зараз і діятиме у післявоєнний час. Другий – це тестування якості мобільного зв'язку. І третій – це моніторинг швидкості мобільного інтернету, який будуть здійснювати безпосередньо кінцеві споживачі цих послуг.

Хочу нагадати, що національний роумінг був запроваджений за ініціативи Міністерства цифрової трансформації від початку повномасштабного вторгнення російської федерації і надав багатьом українським споживачам можливість користуватися мобільним зв'язком там, де було дуже погане покриття.

Ми знаємо, що в Україні й досі є населені пункти, зокрема села, де, наприклад, один з найкрупніших мобільних операторів взагалі не має покриття, інший має покриття лише на околицях села і дуже погане, а в третього оператора, наприклад, якість зв'язку є задовільною. Національний роумінг дозволяє кожному користувачу абсолютно безкоштовно приєднатися до мережі іншого мобільного оператора, щоб мати зв'язок на місцевості. І цим законопроектом ми пропонуємо розповсюдити цю можливість користуватися національним роумінгом і в післявоєнний час для всіх населених пунктів, де це буде потрібно, зокрема в селах, у яких якість зв'язку, на жаль, ще досі є не дуже прийнятною. Це дозволить покращити якість голосового зв'язку і передачі даних, а також покрити мобільним зв'язком сільську місцевість і території, які будуть відновлюватися після деокупації.

Прошу прийняти цей законопроект за основу, і ми потім його доопрацюємо відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, це завершальний виступ, після цього голосуємо за даний законопроект. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Герасимов Артур Володимирович. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Руслане Олексійовичу, прошу передати слово Володимирі Ар'єву.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Законопроект цілком логічний і правильний, коли він стосується мобільного зв'язку і покращення його якості. Я абсолютно підтримую колег із комітету щодо тих норм, які стосуються питань національного роумінгу, контролю над мобільним інтернетом тощо. Але в цій бочці меду є величезна ложка дьогтю, яка може призвести до встановлення цифрової цензури в Україні. Я зачитаю вам зараз лише один із абзаців, який не дозволяє фракції «Європейська солідарність» підтримати цей законопроект. «На підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України, яке набрало чинності в установленому законом порядку, здійснювати обмеження або припинення надання електронних комунікаційних послуг і використання електронних комунікаційних мереж, блокувати доступ до визначеного

(ідентифікованого) інформаційного ресурсу (сервісу) в електронних комунікаційних мережах та інших санкцій у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, що відповідають принципам їх застосування».

Я розумію, що нам треба припиняти російську ворожу пропаганду, але в цьому законопроекті жодним чином не виписані критерії, за яким регулятор може вдаватися до таких заходів на підставі рішень Ради національної безпеки і оборони. Якщо ми не обмежимо це питанням протидії російській пропаганді, тоді це є підставою для політичної цензури в Україні, яка може бути впроваджена в цифрових мережах.

Отже, ми плануємо утриматися зараз. І якщо цей законопроект буде прийнято в першому читанні, ми будемо наполягати на тому, щоб антиєвропейську норму, яка закладена в ньому, було вилучено під час доопрацювання до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Цабаль, 1 хвилина, і після цього голосуємо.

Прошу народних депутатів зайти до залу.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, це дуже прогресивний законопроект, який дасть змогу розвиватися нашим мобільним телекомунікаціям значно швидше і ефективніше, буде значно менше подвійних інвестицій, подвійної інфраструктури, відповідно це пришвидшить розвиток телекомунікаційних систем, що збільшить конкуренцію на ринку. Як відомо, наші мобільні оператори – один із найприбутковіших секторів у країні. Відповідно конкуренція, скажімо, не завадить підштовхнути і операторів до швидшого розвитку, і клієнтів, щоб вони мали кращий рівень послуг.

Тому, колеги, давайте підтримаємо цей законопроект, і, як сказав попередній виступаючий, всі зауваження можна буде доопрацювати під час підготовки його до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, будь ласка, займіть робочі місця, переходимо до прийняття рішення щодо цього законопроекту.

Шановні народні депутати, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства у сфері електронних комунікацій» ([№ 9463](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 209.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення цього законопроекту на повторне перше читання.

Прошу підтримати цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, є ще одна пропозиція про направлення цього законопроекту автору законодавчої ініціативи на доопрацювання, нехай ще попрацює. Прошу голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Законопроект, на жаль, вважається відхиленим.

Дякую.

Я побачив, хто не прийшов.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую на необхідності непоширення інформації щодо його початку.

Працюємо далі на перемогу! Слава Україні!